

Vårt Dnr: E-20170322-1

Vår ref: Inger Svedmyr

Näringsdepartementet,

Er referens:

n.registrator@regeringskansliet.se

n.remisser.hl@regeringskansliet.se

Diarienummer: N2017/00222/HL

Yttrande över remissen: Slutbetänkande av Parlamentariska landsbygdskommittén, SOU 2017:1 För Sveriges landsbygder – en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd

1 Sammanfattning

I stort värdesätter vi ansatsen till förbättring av landsbygdens förutsättningar för en utveckling som är mer i takt med storstädernas. Det som ökar de ekonomiska förutsättningarna för landets kommuner kan också komma personer med funktionsnedsättning till del, t ex genom bättre samhällsservice och tillgänglighet.

Det som enskilt drabbat gruppen personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet hårdast under de senaste decenniernas har varit den aningslösa och ohejdade utbyggnaden av trådlös teknik och då främst mobiltelefon och trådlösa nätverk. I många fall har människor på grund av denna utbyggnad tvingats fly från sina hem och tvingats lång ut på landsbygden för att finna områden med tillräckligt låga strålningsnivåer.

För att möjliggöra en rimligt liv långt från anhöriga och vänner har den fasta telefonin varit en förutsättning. Alltfler fräntas nu i snabb takt denna enda livlina. Det är därför av största vikt att man inte river det fasta telenätet innan fiberutbyggnaden är klar i respektive kommun, samt att personer med funktionsnedsättning får hjälp att erhålla anpassade alternativ som fungerar för den enskilde.

Av utskickslistan i remissen framgick även att den inte verkar ha distribuerats till Handikapprörelsen, vilket måste ha varit ett förbiseende.

Vi har funnit att t ex frågan om acceptabel postgång saknas. Vi anser:

- En tillförlitlig och heltäckande postgång måste säkerställas över hela landet. För många med funktionsnedsättningen är brev per post den enda kommunikationskanalen sedan Telia rivit det fasta telenätet.

2 Bakgrund

Elöverkänsligas Riksförbund är en handikapporganisation som organiserar personer med funktionsnedsättningen elöverkänslighet.

Förbundet är medlem i Handikappförbunden som organiserar 39 handikappförbund.

Förbundet har för närvarande drygt 2500 medlemmar.

Enligt Miljöhälsorapporten 2009 från Socialstyrelsen är 3,2 % av den vuxna befolkningen elöverkänsliga. Det motsvarar över 300 000 personer. Cirka 0,4 % är svårt drabbade. Elöverkänslighet är en erkänd funktionsnedsättning och elöverkänsliga omfattas av ”Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken” antagen av riksdagen den 11 maj år 2000.

I FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som EU har antagit och Sverige ratificerat är det ”universellt utformade samhället” en central utgångspunkt.

De kraftiga utbyggnaden av trådlös teknik de senaste 20 åren har medfört en mycket försämrad tillgänglighet i hela samhället för elöverkänsliga. Detta har skett trots att allt fler varningssignaler kommer från olika håll, såsom resolutioner och deklARATIONER från internationella organ (se nedan), i form av forskningsrapporter och inte minst, de drabbades dokumenterade erfarenheter. Resolution 1815 (2011)¹ från Europarådet uppmanar medlemsländerna bland annat att:

8.1.4. ägna särskild uppmärksamhet åt elöverkänsliga människor som lider av ett syndrom som medför överkänslighet mot elektromagnetiska fält och införa särskilda åtgärder för att skydda dem, inklusive att inrätta strålningsfria zoner som inte täcks av trådlösa nätverk;

Fler angelägna råd återfinns i den kompletta resolutionstexten (svensk översättning bifogas).

Den 31 maj 2011 tillkännagav WHO:s cancerforskningsorgan IARC att de beslutat att klassificera radiofrekventa elektromagnetiska fält, som de långt tidigare gjort med lågfrekventa magnetfält, såsom ”Class 2B carcinogen”, det vill säga som möjligen cancerframkallande, i samma grupp som DDT och bly².

Den 11 maj 2015 lämnade 190 forskare från 39 länder in en uppmaning till FN, FN:s medlemsstater och Världshälsoorganisationen (WHO) där man begär att de [FN] antar mer skyddande riktlinjer för exponering för elektromagnetiska fält (EMF) och trådlös teknik, med hänsyn till allt starkare bevis för risker.

1 Resolution 1815 (2011) länk till originaltext på engelska:
<http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewPDF.asp?FileID=17994&lang=en>

2 Meddelande om IARC:s (International Agency for Research on Cancer) klassificering av radiofrekventa fält inklusive de som kommer ifrån moderna kommunikationsutrustning och mobiltelefoner som möjligen cancerframkallande, länk till IARC:s meddelande: http://www.iarc.fr/en/media-centre/pr/2011/pdfs/pr208_E.pdf

Forskarna bakom "International EMF Scientist Appeal"³, uppmanar generalsekreteraren och FN-anslutna organ att främja förebyggande åtgärder för att begränsa EMF-exponeringar och att utbilda allmänheten om hälsoriskerna, i synnerhet för barn och gravida kvinnor.

---

3 Länk till pressmeddelandet: i original på engelska:

https://emfscientist.org/images/docs/EMF_Scientist_Press_Release_5-1-2015.pdf

Svensk översättning: https://emfscientist.org/images/docs/transl/Swedish_EMF_Scientist_Appeal_2015.pdf

Elöverkänsligas Riksförbund

Medlem i Handikappförbunden

Post- och Besöksadress	Telefon	Fax	E-post	Org.nr.	Plusgiro	Bankgiro
Blåsutvägen 53 121 36 JOHANNESHOV Stockholm	08-712 90 65	08-712 89 48	info@eloverkanslig.org	812400-9484	67 84 45-8	788-2970

3 Våra synpunkter på remissen

Sida   **Underlag/referens med kursiv stil, våra kommentarer med rak stil**

3.1.1 Stora behov av bredbandsutbyggnad i landsbygderna

Sid 101 *”Telias beslut har lett till betydande problem i berörda kommuner och problemen riskerar att fortgå fram till 2020. För att inte kommuninvånare i landsbygderna ska stå utan en fungerande uppkoppling föreslår kommittén därför att regeringen omgående tar initiativ till att säkerställa tillgången till bredband för de hushåll och företag som står utan ersättning i samband med Telias förändringar av kopparnäten.”*

Förslaget är bra – men bara bredband räcker inte! Det måste också framgå att det även gäller telefoni. Fast telefoni går att anordna över bredband via fiber med s.k. ip-telefoni, men i vissa fall, t ex då elanslutning saknas behövs kopparanslutning.

Vi noterar att ordet ”teknikskifte” har två olika betydelser i utredningen: Kommittén använder ordet för att beskriva övergången från koppar kabel till fiber, medan Telia avser rivningen av det fasta telenätet och bytet till mobila lösningar.

Telia river en välfungerande infrastruktur med oöverträffad driftsäkerhet och erbjuder som ersättning en dåligt fungerande nödlösning (s.k. ”fast mobil”).

Elöverkännliga som inte tål strålningen från apparaturen har därmed inget fungerande alternativ från Telia utan ställs helt utan kommunikation, inklusive telefon. Det innebär att man ens kan ringa nödsamtal.

Detta är helt oacceptabelt. Vi föreslår att regeringen tillser att Telia behåller kopparnätet tills fibernäten är på plats.

3.1.2 Fullborda bredbandsutbyggnaden med innovationsupphandling till 2025

Sid 103 *”Fördelen med den mobila tekniken är snabbheten och möjligheten att på ett driftsäkert sätt öka täckningsgraden.”*

Det är ett missförstånd – även om Telia under lång tid varit helt inriktade på trådlös teknik och vill få oss att tro att det är en bra framtidslösning.

Mobiltekniken kan inte konkurrera med fibernät varken när det gäller överföringskapacitet eller driftsäkerhet. Det är en jämförelse mellan äpplen och päron.

När man anger hastigheten i en fiberanslutning anges den till abonnenten erhållna hastigheten, medan man för trådlös teknik oftast avser den totala överföringshastigheten

---

Sida   **Underlag/referens med kursiv stil, våra kommentarer med rak stil**

---

inom täckningsområdet för en viss teknisk utrustning. Denna hastighet ”i luften” måste delas mellan användarna i området – ju fler som är uppkopplade desto långsamma förbindelse för var och en. Dessutom är överföringshastigheten beroende av avståndet till sändaren i de trådlösa systemen; bor du längre bort får du en lägre hastighet. Vanligen anger operatörerna/tillverkarna glädjesiffror som inte går att uppfylla för kunder långt ifrån sändare.

Sid 107 *För att säkerställa det av kommittén föreslagna nya bredbandsmålet föreslår kommittén att Post- och telestyrelsen ges ett upphandlingsuppdrag inom bredbandsområdet för de hushåll som saknar fast eller trådlöst bredband, de så kallade ”vita fläckarna”. Det innebär att myndigheten kan genomföra SOT-upphandlingar för att säkerställa att hela befolkningen har tillgång till samhällsomfattande tjänster till den av riksdagen fastställda nivån. Kommittén föreslår att Post- och telestyrelsen använder delar av de 300 miljoner kronor som vi föreslår ska tillföras myndighet [-n] till att upphandla bredband*

Sida   Underlag/referens med *kursiv* stil, våra kommentarer med rak stil

---

PTS måste ges möjlighet att anordna fast telefon/bredbandsuppkoppling till personer som redan är utan, eller kommer att fräntas fast uppkoppling eller fast telefoni.

Idag kan PTS bara erbjuda satellitbaserad telefoni som alltså är en mikrovågsbaserad teknik. För elöverkänsliga som inte tål mikrovågsteknik är detta en lika omöjlig lösning som mobiltelefoni.

Enligt Socialstyrelsens miljöhälsorapport 2009 var ca 0,4 procent av Sveriges befolkning svårt elöverkänslig. Vi får ständigt vetskap om nya fall. Idag är det oftast trådlös teknik som utlöser problemen. I och med att de av kommitténs ovan nämnda "vita fläckar" är de enda kvarvarande möjliga levnadsutrymmen som finns kvar, måste kommunerna ges möjlighet att skydda och bevara sådana områden där strålningsnivåerna inte tillåts öka.

För Elöverkänsligas Riksförbund:

Inger Svedmyr, sakkunnig och Per Segerbäck, sakkunnig

Bilaga: Resolution 1815 (2011) från Europarådet i svensk översättning (PDF)